

Een vertrouwelijk gesprek.

<https://hdl.handle.net/1874/354997>

EEN VERTROUWELIJK GESPREK.

Mevrouw N. Hoe gelukkig gevoel ik mij, lieve vriendin, door weder in uwe nabijheid te wonen, zoodat wij weer dikwijls mondeling spreken kunnen. O, gij weet niet hoe menigmaal ik daarnaar verlangd heb, inzonderheid in den laatsten tijd. Reeds bij onze vorige ontmoetingen, heb ik met u willen spreken over een gewichtig onderwerp, dat steeds mijne gedachten inneemt; doch de oogenblikken waren toen niet gunstig, gij waart van de uwen omringd.

De weduwe B. Dan treft gij het nu beter, lieve ERNESTINE, want mijne ANNA heeft met de kinderen eene wandeling ondernomen, en ik verwacht hen pas tegen den avond terug; wij kunnen dus rustig praten. Kom laten wij dan dit

vrije uurtje ons ten nutte maken, wellicht kunnen wij elkander helpen.

Mevr. N. Toen ik mijne ouders verloor, vond ik in U eene oudere zuster, of liever, ik vond eene moeder terug. Gij onderweest en leidet mij, tot ik door mijn huwelijk een steun vond in mijn echtgenoot. Sta mij ook thans ter zijde, want de zorg die mij drukt, valt mij dubbel zwaar, omdat mijn brave man de zaak minder ernstig inziet dan ik, en hij er nu liever niet over hoort. Gij, die zelve moeder zijt, zult mij kunnen verstaan.

Wed. B. 't Verheugt mij uw vertrouwen te mogen bezitten gelijk voorheen, mijne ERNESTINE, en met dezelfde zusterlijke belangstelling zal ik u aanhooren.

Mevr. N. Gij zult reeds kunnen vermoeden, dat ik over mijne kinderen spreken wil. Hunne belangen, inzonderheid hunne hoogste belangen, wegen mij, nu zij ouder worden, zwaar op het hart, te meer daar het mij aan verstand ontbreekt om met juistheid te handelen.

Ik geloof te mogen verklaren dat mijne kinderen op weg zijn flinke menschen te worden. Reeds heb ik aan mijne twee oudste meisjes, sinds zij de school verlaten hebben, méér hulp en steun in de huishouding dan ik verwacht heb;

maar juist over deze twee oudste ben ik somwijlen zeer bekommerd, te meer, daar haar voorbeeld nadeelig zijn kan voor mijne andere kinderen.

Wed. B. Hetgeen gij mij van uwe MINA en BERTHA mededeelt, is waarheid; zij zijn degelijke meisjes, en voor haren leeftijd bijzonder ontwikkeld, daarbij zijn zij eenvoudig en bescheiden; haast zou ik vragen, hoe kunt gij over uwe dochters bekommerd zijn?

Mevr. N. Wat ik mijne kinderen vóór alle dingen toewensch, en wat hun meer en meer schijnt te ontbreken, is Godsdienstzin. Ach, de lust om geregeld ter kerk te gaan, daar ik hen van jongs af aan gewend heb, wordt hoe langer hoe flauwer. Er gaat wel eens een Zondag voorbij, zonder dat mijne meisjes het huis des Heeren bezocht hebben, en als zij met mij de kerk bezoeken, dan is het duidelijk merkbaar dat zij dit voornamentlijk doen om mijnentwil. Zelfs hoorde ik onlangs MINA tegen hare zuster zeggen, dat zij somwijlen door de schoone natuur meer gesticht werd, dan door een preek! Vindt gij, lieve vriendin, hierin voor mij geen reden tot bezorgdheid? Loopen mijne kinderen geen gevaar, òf, geheel en al ongodsdienstig te worden, òf, om (als zoovelen in dezen tijd) godsdienst slechts als eene bijzaak te beschouwen? Wist

ik slechts hoe ik mij hieronder behoort te gedragen; vermaningen baten weinig, en dwingen kan ik haar niet..... O, ik bid u geef mij goeden raad!

Wed. B. Ik versta uwe zorg beter dan gij vermoeden kunt, want — ik heb hetzelfde leed gekend, — doch uit het schijnbaar kwade, mogt het goede voortkomen.

Mevr. N. Gij hebt hetzelfde leed gekend! O, verhaal het mij, en zeg mij op welke wijze gij het grootste onheil hebt kunnen afwenden.

Wed. B. Gaarne wil ik u wederkeerig een en ander uit mijn huisgezin meedeelen, en loop ik gevaar veel over mijzelve te zullen spreken, dan zal mijne ERNESTINE mij dit wel niet euvel duiden.

Toen mijn dierbare echtgenoot mij door den dood werd ontnomen, drukte niets mij zoozeer, als het gevoel den steun te hebben verloren, die mij bij de opvoeding van onze kinderen onmisbaar toescheen. Doch de Heer hoorde mijn gebed; ik mogt mijne oude geestkracht terug ontvangen, en kon weldra weer voor mijne kinderen leven.

Sinds ik weduwe ben, heb ik veel geleerd; in de eerste plaats mogt ik tot de overtuiging komen, dat wij 't meest lijden door gebrek aan

vertrouwen. Vaak zien wij leed (wij, moeders misschien wel het meest,) vóór het er nog is; daardoor handelen wij dikwerf, òf te voorbarig, òf wij tobben ons af door te vragen, hoe of wat zullen wij doen? Hoe is het mogelijk dat wij, die de schoone bergrede gedurig herlezen, de bemoedigende woorden van onzen Heer, waarmèe Hij ons op Gods Vaderzorg wijst, zoo weinig in toepassing brengen!

Mijne dochter is verscheidene jaren ouder dan uwe MINA en BERTHA; reeds meer dan ééne periode heb ik met haar doorleefd, die gij nog met uwe meisjes doorworstelen moet. Even als gij heb ik geleden, bij de veronderstelling dat mijne ANNA minder Godsdienstzin toonde dan ik haar toewenschte. Ook zij ging minder ter kerk, of deed het slechts om mij te believen. Eerst liet ik dit gaan, en hield mij alsof ik het niet bemerkte, hopende dat dit verzuim vernieuwde opgewektheid zou kunnen voortbrengen, doch de zoozeer gewenschte verandering kwam niet.

Eens op een Zondag, toen ik met mijne jongste kinderen de kerk bezocht had, en ANNA niet medeging, vertelde ik haar tehuiskomende, dat de predikant tot onderwerp zijner rede de woorden uit den Brief aan de Hebreëen gekozen had: »Laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet

nalaten", en ik deelde haar mede, dat hij moedwillig kerkverzuim eene zonde genoemd had. Het antwoord dat ik toen ontving, griefde mij diep, te meer daar ik uit den mond van mijn kind menig woord moest vernemen, dat waarheid behelsde en mij bijna de oogen deed neerslaan. Ik, hare moeder, moest in dat oogenblik den strijd opgeven, overtuigd als ik was, dat spreken vaak nadeeliger werkt dan zwijgen; toch hoopte ik later op de zaak terug te komen, maar op welke wijze wist ik niet.

O, hoe heb ik in die dagen gewikt en gewogen, en menigmaal gevraagd even als gij, wat behoor ik te doen? tot dat het geloof in mij levendig werd, dat hetgeen eene moeder niet vermag, door de Voorzienigheid kan worden bewerkt, maar, op haren tijd en op hare wijze. Ik meende toen rust gevonden te hebben, doch het gedrag mijner ANNA, sedert het bewuste gesprek tusschen haar en mij plaats had, baarde mij nieuwe smart. 't Scheen mij toe, dat ik haar vertrouwen verloren had; meermalen ontweek zij het, om met mij alleen te zijn, en eene ongewone somberheid had zich van haar meester gemaakt. Vruchteloos trachtte ik de oorzaak van dit een en ander op te sporen, eindelijk meende ik die gevonden te hebben.

Aan mij is de schuld, zoo zuchtte ik in een slapeloozen nacht, te weinig toon ik aan mijne kinderen dat Godsdienst niet in woorden bestaat, maar in kracht; want menig onbedacht en driftig woord, en vele tekortkomingen daarenboven, rezen op voor mijnen geest en — doch dit is eene zaak tusschen mij en mijnen Heer, — liever vertel ik u, dat ik mij in dat oogenblik voornam, niet alleen mijzelve, maar ook mijne kinderen, beter te leeren kennen.

Hierover nadenkende, werd het mij duidelijk dat ons oordeel, ook over jeugdige menschen, niet billijk zijn kan, wanneer wij hen niet beschouwen in het licht van den tijd waarin zij leven. Menig belangrijk geschrift mij ten deele reeds bekend, werd daarna op nieuw door mij ter hand genomen en nadenkend gelezen, en deze moeite werd aanvankelijk beloond. Niet alleen leerde ik onzen tijd beter kennen, en mogt ik tevens tot de overtuiging komen, dat het verkeer met onze kinderen aangenamer en belangrijker worden zou, wanneer wij, zooveel mogelijk, met hunne wetenschappelijke ontwikkeling gelijken tred zochten te houden; maar het werd mij ook meer en meer duidelijk, dat de vrijheidszucht, die ik in mijne kinderen en onderhoorigen bij toeneming gewaar werd, en die mij zoo dikwijls

bekommerde, voor een groot deel aan den invloed des tijds te wijten is.

Voorzeker is daardoor de taak van hen die over anderen gesteld zijn, moeilijker geworden dan ooit, want hoeveel goeds wij ook aan onzen tijd te danken mogen hebben, toch voert hij groote gevaren met zich, die inzonderheid voor de jeugd en onervarenen in het algemeen, de schadelijkste gevolgen hebben kan.

Wij ouderen, die in een anderen tijd zijn opgevoed, behooren met groote bedachtzaamheid te werk te gaan, bij de opvoeding en de leiding onzer kinderen, opdat wij met het onkruid te willen uitroeijen, niet tevens het goede zaad verloren doen gaan; want zou in hetgeen wij, kortzichtigen, verkeerd achten, niet soms de kiem kunnen liggen tot iets goeds?

Deze vraag houdt mijne gedachten bezig, en wijzigt mijne opvoedingsplannen, bijvoorbeeld: de vrijheidszucht die in mijne kinderen leeft, zal ik voortaan wel niet den vrijen teugel laten, doch ik zal die minder aan banden leggen dan ik tot hiertoe gedaan heb. Bepierking geeft vaak een prikkel om de begeerte sterker te maken; 't is een groote fout in ons, dat wij in den omgang met onze volwassen kinderen, menigmaal deze waarheid over het hoofd zien.

Terwijl ik aanving deze dingen ernstig te overwegen, ontving mijne dochter de uitnoodiging, om eenige dagen bij hare vriendin te A. te komen doorbrengen. Sinds het huwelijk van deze hadden zij elkander niet gezien, en daar ik bemerkte dat ANNA veel lust in dit uitstapje had, gaf ik haar gereedelijk mijne toestemming. Toen wij afscheid namen, kon ik weinig vermoeden dat deze uitspanning zulke belangrijke gevolgen hebben zou, en mijne ANNA in korten tijd, zóóveel levenservaring zou opdoen.

Wij hielden geregeld briefwisseling. Thans zal ik mijn verhaal vervolgen, door u een paar brieven van ANNA voor te lezen:

8 Juni 1871.

Lieve moeder!

Uw antwoord op mijn' brief, waarin ik mijne goede aankomst, en de hartelijke ontvangst in het huis mijner vriendin u mededeelde, zal ik mijn leven lang bewaren.

O, hoe goed doen mij uwe hartelijke woorden, want nu ik van u verwijderd ben, gevoel ik eerst regt wat ge voor mij, en voor ons allen zijt. — Ik heb u zeer veel te zeggen, want reéds lang heb ik iets op 't hart, dat ik niet durfde uit-

spreken, maar thans is het mij echter onmogelijk geworden, langer het stilzwijgen te bewaren.

Hoor mij aan, beste moeder!

Reeds is het eenige weken geleden, — doch 't schijnt mij toe pas gisteren gebeurd te zijn, — dat ik mij jegens u zéér heb misdragen. Ach, gij weet het nog wel, al hebt ge er ook later niet meer over gesproken, — de naaste dag uit ons leven kunt ge niet vergeten zijn! — Gij, die ons zoo zelden vermaant, maar steeds door uw voorbeeld leert en opwekt tot het goede, kondt eindelijk niet nalaten te toonen, dat het u smartte dat ik zoo weinig ter kerk ging; en naauwelijks had ik u verstaan, of ik viel u op eene ongepaste wijze in de rede, en ofschoon de woorden welke ik bezigde, mijzelve toen niet regt duidelijk waren, zoo weet ik toch u te hebben toegevoegd: »och, al die kerkgangers zijn niet veel beter dan anderen.» O, hoe hebben deze woorden U moeten grieven, dierbare moeder, die zooveel beter en wijzer zijt dan elke andere moeder. — Ik was dien geheelen dag ontstemd, misschien wel het meest, doordat ik over mijzelve ontevredener was dan ooit, zonder dit laatste toen te willen bekennen.

En gij hebt mij geen enkel verwijt gedaan! zelfs waart ge sedert dien treurigen Zondag, nog

geduldiger en toegevender omtrent mij dan gewoonlijk! En heb ik te voren wel eens gemeend, dat mijne vrijheid te veel werd beperkt, en heb ik daarop wel eens gezinspeeld, ook deze woorden neem ik terug, want zij zijn hoogst onbillijk en onwaar,

Toen ik de noodiging van mijne vriendin ontving, vreesde ik dat gij niet zoudt toestaan, dat ik die aannam, daar gij het gevaarlijk zoudt achten, dat ik onder den invloed van eene familie zou komen, die den naam heeft »wereldsch” te zijn, en van wie men ons verhaald heeft, dat zij van bijbel en kerk weinig notitie nemen; doch gij kwaamt mij vóór, en schonkt mij uwe toestemming nog eer ik die vroeg; heb dank voor dit bewijs van vertrouwen, lieve moeder, en laat het u geruststellen, wanneer ik u betuig, dat, hoeveel ik hier ook genieten mag, het huis mijner moeder mij toch boven alles dierbaar is.

Ik bid u schrijf mij weer spoedig, en stel mij gerust door mij te zeggen, dat gij mij vergeven hebt; want al heeft mijne goede moeder het voor mij willen verbergen, toch weet ik, dat zij geleden heeft door hare ANNA.

Het zal wel niet noodig zijn, lieve vriendin, dat ik uitwijde over den indruk, dien deze regelen

op mij maakten, daar gij zelve die gevoelen zult. In hare volgende brieven beschreef ANNA uitvoerig het leven in de groote stad, en menig woord over kunstgenot dat haar werd aangeboden, verheugde mij.

Reeds meende ik dat zij den dag van hare terugkomst melden zou, toen zij mij nog eenige dagen verlof vroeg, en wel om eene treurige reden. Hare jeugdige gastvrouw voelde zich zeer ongesteld, en de doctor vreesde dat het de voorbode was van eene ernstige ziekte.

Door telegrammen, of haastig geschreven volzinnen, die ik elken dag ontving, vernam ik dat de ziekte meer en meer toenam, en weldra werd mij de vreeselijke tijding, dat de gelukkige jonge vrouw en moeder bezweken was!

Hoe dit aandoenlijke voorval mijne ANNA getroffen heeft, zult gij uit den volgenden brief vernemen:

Lieve moeder,

Het is reeds middernacht, doch ik zal niet kunnen rusten, hoe vermoeid ik ook ben, vóór ik u deelgenootte heb gemaakt van mijne diepe droefheid en verslagenheid. Mijne lieve vriendin, de zoo hoogst gelukkige echtgenootte en moeder, is, na een hevige lijden aan den typhus, bezweken.....

Ach hoe beklaag ik haren echtgenoot en hare jeugdige kinderen, die haar zoo innig lief hadden!

Ik zal over hare laatste dagen niet uitweiden, omdat ik er mij niet toe in staat gevoel, maar ik zal u vertellen van den tijd die vooraf ging, toen zij nog bij hare volle kennis was, en niemand er nog aan dacht, dat de ziekte zulk een ernstigen loop zoude nemen.

Daar zij gaarne had dat ik bij haar bleef, heb ik haar ziekbed niet verlaten. Welke aandoenlijke tooneelen heb ik bijgewoond! — Zij zeide reeds spoedig dat ze gevoelde te zullen sterven, en noch haar echtgenoot, noch ik konden haar deze gedachte ontnemen. Toch scheen zij kalmer bij deze voorstelling te zijn, dan ik nu nog begrijpen kan. Zij sprak haren bekommerden echtgenoot dikwijls toe, en zocht hem te troosten; meermalen bad zij hem hunne kinderen eene degelijke opvoeding te geven, opdat zij brave menschen zouden worden.

In de laatste oogenblikken dat zij hare bewustheid nog bezat, greep zij mijne hand en zeide: »ANNA ik wenschte zoo gaarne te bidden, — gij zult het wel geleerd hebben, — o help mij, en spreek met mij tot God, die alléén helpen en uitkomst geven kan.»

Ik dacht toen aan U, lieve moeder, en ik kon het verzoek van mijne vriendin verhooren. —

Daarna wenkte zij haren man, een oogenblik fluis-terde zij met hem, — het was haar laatst vaar-wel. — Toen verzocht zij nog eenmaal hare kin-deren te mogen kussen..... ach! toen dezen bij haar werden gebracht, had zij reeds haar bewustzijn verloren, en..... wij hebben geen enkel woord, zelfs geen enkelen blik meer van haar mogen opvangen; nog vóór de eerste krisis geëindigd was, was zij bezweken.

O moeder, hoe akelig is de dood! Hoe ontzettend is het, zoo jong en zoo onverwacht te moeten sterven! Al moest ik, te midden van deze zwaar beproefde familie, mijzelve geheel vergeten, toch is mij dit thans onmogelijk, daar ik door onrust gekweld word. De tegenstelling van vreugde en droefheid, van leven en dood, zoo plotseling en treffend in mijne nabijheid te zien, heeft mij verschrikt en beangst. 't Is mij gedurig alsof eene stem tot mij zegt: » en gij, zoudt gij gerust kunnen sterven, wanneer de dood u onverwacht overviel? » — O moeder, hoe verlang ik bij u te zijn, en door u getroost en bemoedigd te worden.

Ik zal hier blijven tot de begrafenis voorbij is, en dan keer ik naar huis terug. Over weinige dagen ben ik bij u.

Uwe bedroefde ANNA.

Toen ik mijne dochter weerzag, ontstelde ik over haar gelaat, dat de sporen droeg van overspanning en van eene geschokte ziel; doch toen zij haar hart had uitgestort, en wij veel te zamen gesproken hadden, werd zij kalmer. Het tehuis zijn verkwikte haar, en toen zij den volgenden morgen, door een gerusten slaap verfrischt, welgemoed ontwaakte, was ik omtrent hare gezondheid gerustgesteld.

Sinds dien tijd is de band tusschen mij en mijn oudste kind inniger geworden; ik geloof, dat wij elkander beter hebben leeren kennen en begrijpen. Zou dit laatste door ouders en kinderen vaak niet te weinig gezocht worden? Hoeveel onaaugenaamheden, uit miskennis geboren, zouden worden voorkomen, wanneer huisgenooten zich hierin oefenen wilden.

Ten slotte moet ik u nog mededeelen, dat ANNA's oude opgeruimdheid en levenslust spoedig terugkeerden, en ik tevens tot mijne blijdschap mogt opmerken, dat de ernst van het leven, dien zij op zulk eene treffende wijze moest leeren kennen, haar degelijker en meer nadenkend gemaakt heeft. Heeft zij van hare kindsheid af, getoond lust tot onderzoek te bezitten, deze behoefte van haren geest schijnt toegenomen te zijn; 't ontbreekt ons thaus minder dan ooit

aan bekwame leeraars en schrijvers, die voor onze godsdienstige en wetenschappelijke ontwikkeling zorg dragen. 't Is haar lust dezen te hooren en te lezen; ik zal trachten dezen ijver bij haar levendig te houden, ja hoop met haar te leeren, in het belang van al mijne kinderen, en ook van mijzelve.

Mevr. N. Ik dank u voor uw uitvoerig verhaal, doch zeg mij thans nog, is uwe ANNA door het treffend voorval dat zij bijwoonde, godsdienstiger geworden, gaat zij nu geregeld ter kerk?

Wed. B. Beste ERNESTINE, indien ik u een roman vertelde, ik zou dien op de kortste en gemakkelijkste wijze besluiten, bijvoorb. met de woorden: » » En sinds dien tijd werd ANNA eene vrome christin, die met de grootste getrouwheid hare godsdienstplichten waarnam, enz. " " doch in de werkelijkheid gaat het doorgaans anders. Even als in de natuur alles langzaam voortgaat, en de boom een geruimen tijd noodig heeft, eer hij zijn vollen wasdom bereikt; evenzeer moet ook elke heilzame indruk, in het menschelijk hart teweeg gebragt, slechts langzaam en vaak onmerkbaar tot ontwikkeling komen, vóór wij over bloesem en vrucht kunnen oordeelen.

Een groot deel der opvoeding van onze kinde-

ren, moeten wij aan God overlaten, en ook hunne levenservaringen maakt Hij dienstbaar tot hunne zedelijke en godsdienstige ontwikkeling.

Gaan wij ons eigen leven na. Hebben wij niet, inzonderheid door den strijd en de moeite des levens, leeren gevoelen, dat wij de steun van den Godsdienst niet missen kunnen? en, hebben wij niet pas toen, dien steun ernstig gezocht? Mogen wij dan, die God als onzen Hemelschen Vader en Leidsman hebben leeren kennen, niet vertrouwen dat Hij ook de leidsman onzer kinderen zijn zal?

Mevr. N. O zeker, lieve vriendin. Uw goede moed en rustig vertrouwen verkwikken mij. — Laten wij dikwijls te zamen spreken, want ik gevoel ook nu nog, even als in mijne jeugd, uwen raad en uwe hulp niet te kunnen ontberen.

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJT & ZONEN, zijn verkrijgbaar de volgende Kleine Stukjes

	Cents.		Cents.
1. Peter Lobeck	15	48. Polycarpus	10
2. De welbestede stuiwer	10	49. Als God werkt, wie zal dan keeren?	15
3. De wever uit Welsh	07½	50. De Soldaten-dochter	10
4. De kleine bewoner van het Auvergnésche Gebergte	10	51. Het gelukkige sterf bed	16
5. Arme Sara	04	52. De weg en het middel	15
6. De jonge Hutbewoonster	22½	53. De gast zonder bruiloftskl.	07½
7. Opwekking te Elberfeld	05	54. Treffend voorbeeld	07½
8. De Iersche boer	10	55. Levensschets v. Blumhardt	15
9. Elisabeth Cunningham	15	56. Hadara	01
10. John Robins, de matroos	10	57. De oude geneesheer	10
11. Uitbreiding der Parabel	10	58. De roepstem des Heeren	15
12. Kolonel Jacob Gardiner	15½	59. Anna Walsh	07½
13. De Stroopers-dochter	10	60. Eerste zend. te St. Thomas	15
14. De Bode met goede tijding	15	61. Thirza	20
15. Jansje Allau	15	62. Vroege godsvrucht	07½
16. Zonderlinge tusschenkomst der Voorzienigheid	07	63. De Russische kleermaker	07½
17. Levensber. van Amelia Gale	07½	64. Kermerk. v. een kind Gods	07½
18. Sara Hill	12½	65. Overtuiging verwaarloosd	12½
19. De geschied. van Mary Smith	12½	66. Woord aan jonge moeders	07½
20. De Dorps-predikant	10	67. De onbekende zendeling	04
21. De waarheid van het Evang.	10	68. Mevrouw Rumpff	10
22. Kracht des geloofs	10	69. Opmerkelijke leiding Gods	07
23. Herman de houthakker	12½	70. Een nieuw traktaatje	10
24. Laatste uren v. John Cowper	10	71. De vrome landman	07½
25. Het einde van den tijd	10	72. Ged. over de eeuwigheid	07½
26. Wat God bewaart, is wel bewaard	15	73. Maria	10
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?	10	74. William	07½
28. De weérhaan van het kasteel	12½	75. De Christen in het gasthuis	03
29. Eben-Haëzer in Latakko	10	76. Lord Teignmouth	10
30. Indiaansche bekeerlingen	10	77. Leven van Schwartz	08
31. De Christen-feesten	05	78. Wie zoekt die vindt	05
32. Verhaal van 2 predikers	07½	79. Levensb. van een' soldaat	05
33. De tijd en de eeuwigheid	10	80. Pacalsdorp	07½
34. Kort en heilzaam berigt	10	81. Onnoodige zorgen	04
35. Johan Coenraad Ter Linden	07½	82. Zachëus	08
36. Een beroep op het hart	12½	83. De twee bureu	10
37. De landman in den Elzas	10	84. Bekeering v. A. H. Franke	04
38. Sterfgevallen van zeven bekeerde heidenen	10	85. Blandina	07½
39. Levensloop van C.L. Töpfer	07½	86. Bede van een grijsaard	07½
40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison	15	87. Het huisgez. te Haeterdale	15
41. Lydia S.	07½	88. Inwendig Christendom onder Hottentotten	05
42. Hugo Bourne	07½	89. Aärons dood	15
43. De christelijke viering van den Zondag	05	90. Het Paaschfeest	10
44. Henri Oboekiah	10	91. Leven van Chrysostomus	07½
45. De zendingen in Groenl.	15	92. Het geheimzinnige in den Christen	05
46. Het bezoek bij een kranke	15	93. Jacob Wilson	15
47. Brieven van een' leeraar	15	94. De eerste kerkgang	10
		95. Wanneer ben ik, enz.	06
		96. Overeenk. Christel. Gods.	05
		97. Zendingsgave	15
		98. De zwarte knecht	10

	Cents.		Cents.
99. Waarschuw. tegen valsche overleggingen.....	10	145. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 4e brief.	05
100. De bedelaar.....	05	146. Levensgesch. van eenen Ierschen knaap.....	07½
101. Samuel Mills.....	05	147. De Thermometer.....	05
102. Triomfboog van Titus....	06	148. Toespraak.....	05
103. Zijt gij gelukkig?.....	07½	149. Eene uitn. helpster d. zend.	07½
104. Uit- en inwendige zending	05	150. Niet verre.....	06
105. De twee erfenissen.....	05	151. Wat een reisverhaal kan uitwerken.....	05
106. De waarde van het gebed.	07½	152. Een blik in de Jay. huish.	05
107. Samuel Crowther.....	07½	153. Het „Onze Vader“.....	05
108. Catharina Philips.....	07½	154. Clement Carow.....	12½
109. Goodluck Day.....	07½	155. Een Israel. tot Chr. gebragt	05
110. De toestand der heid. vrouw	07½	156. Schoone plaatsen uit de schriften van 3 Kerkvaders	07½
111. Middell om rijk te worden.	04	157. Gidion.....	07½
112. Eene oude beproefde raad.	12½	158. Uit onze Brievenstasch...	07½
113. Verband ijver voor de zend.	07	159. Dankt God in alles.....	05
114. Ra-Poor-Negro.....	05	160. Een andere Oom Tom...	05
115. De zendel. onder de heid..	05½	161. Zeventig jaren.....	06
116. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 1e brief.	05	162. De Soldaat en de Landverh.	05
117. De Christen-vrouwen der Apostolische eeuw.....	06	163. Getuig. omtrent de godsv. en het leven der christenen	04
118. Christina en Esther.....	06	164. 2 taferelen uit het leven en werken van een zendel.	07½
120. De verhoogde Heer.....	05	165. Eenzaam maar niet verlaten	07½
121. De zegenrijke vrucht van een rijksdaalder.....	02	166. Uit onze Brievenstasch II.	07½
122. Opw. tot h. werk der zend.	05	167. Mededeel. van Ulfers I.	07½
123. De Baron Dhijhern.....	07½	168. idem idem II.	07½
124. Een woord tot aanbeveling der zendingszaak.....	07½	169. Over zendingmethode I..	10
125. De toekomstige wereld....	05	170. idem idem II..	10
126. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 2e brief.	07	171. Het kruis der bespotting.	07½
127. Eene uit duizend.....	06	172. Over zendingmethode III.	10
128. Eene Martelaarsgeschied.	05	173. De Zending onder de volken der aarde. I. Europa....	07½
129. Een Rabbi die rust zoekt bij Christus.....	05	174. Dito. II. Azië. 1. West-Azië	07½
130. De Christin geroepen tot deelb. aan de zendingzaak.	05	175. Tollenaarsbede.....	05
131. Zoeken en vinden.....	10	176. De zend. II. 2. Japan en China	07½
132. De onfeilbare gids.....	10	177. Dito. 3. Achter-Indië	07½
133. Wien te hooren?.....	07½	178. Bij een Ziekbed.....	05
134. Eene zwaar beproefde geloofsheldin.....	07½	179. De zend. II. 4. Eng. Indië	07½
135. Marianne, de Bijbelverspreidster van St. Giles..	10	180. Hung-sui-Tschuen enz....	07½
136. De dochter v. d. Landman	12½	181. De zend. II. 5. Ind. Archipel	07½
137. De hoop des christens..	07½	182. Toespr. door Ds. H. L. Vinke	07½
138. Het leven van v. d. Kemp.	05	183. Mededeeling. van v. d. Liefde	07½
139. Kunt gij altijd van Jezus zwijgen?.....	06	184. dito	07½
140. Het werk v. kleine Jessie.	07½	185. De Kerstavond.....	07½
141. Liefde voor liefde.....	05	186. De Zending. III. Afrika..	07½
142. Heilig leven, zalig sterv.	07½		
143. Een sterfb. in den vreemde	07½		
144. Iets uit het leven eener zendelingsvrouw. 3e brief	05		

A 2430043